

İSLAM İKTİSADININ MESELELERİ

Güncel Durum ve Geleceğin Bir Analizi

Muhammad Akram Khan

iktisat yayınları

İktisat Yayınları – 20
İktisat Giriş Dizisi – 3

Khan, M.A., *İslam İktisadının Meseleleri: Güncel Durum ve Geleceğin Bir Analizi*

Çeviren: Sercan Karadoğan

Çeviri Redaksiyon: Serap Umut

Yayına Hazırlayan: Merve Akkuş Güvendi

Musahhih: Muhammed Aydın

Tasarım: Seyfullah Bayram

Baskı: Limit Ofset - Sertifika No: 28397

Litros Yolu 2. Matbacılar Sit. ZA13 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul

Tel: +90 216 212 567 45 35

1. Baskı: İstanbul, 2018

ISBN: 978-605-67900-9-6

© İktisat Yayınları, 2018

Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

İktisat Yayınları

Rasimpaşa Mah. Rıhtım Cad. Nemlizade Sok. Güleriyüz Apt. No:9 Daire:3 Kadıköy / İstanbul

Tel / Faks: +90 (216) 418 20 10 - www.iktisatyayinlari.com

İktisat Yayınları Nobel Akademik Yayıncılık ve İslam İktisadı Araştırma Merkezi'nin ortak markasıdır.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Khan, Muhammad Akram.

İslam İktisadının Meseleleri: Güncel Durum ve Geleceğin Bir Analizi

1. Baskı, XXX + 450 s., 19.5 x 25 cm

Kaynakça ve izin var.

ISBN- 978-605-67900-9-6

1. İslam İktisadı 2. İslami Finans 3. İslam Ülkeleri

İSLAM İKTİSADININ MESELELERİ

Güncel Durum ve Geleceğin Bir Analizi

Muhammad Akram Khan

Çeviren

Sercan Karadoğan

iktisat
yayınları

İktisat Giriş Dizisi

Bu dizide, iktisatla ilgili temel kavram ve meseleleri açıklayıcı güncel eserlere yer verilmektedir. Dizide iktisatın ana konuları, temel yaklaşımlar, kuramlar ve alternatif yaklaşımların yer aldığı çalışmalara yer verilmektedir.

Dizideki Diğer Kitaplar

M. Akram Khan, *İslam İktisadına Giriş*

M. Umer Chapra, *İktisadi Tehditler ve İslam*

Khurshid Ahmad, *İslam İktisadı Çalışmaları*

Ali Karadağı, *İslam İktisadına Giriş*

Asad Zaman, *İslam İktisadının Ana Konuları*

M. Kabir Hassan, Mervyn K. Lewis, *İslam ve İktisadi Hayat: Ana Konular ve Metinler*

Muhammad Akram Khan

İslam iktisadının ve finansının öncülerinden sayılan Khan, Pakistan (1966) ve İngiltere’de (1967) lisansüstü derecelerini aldı ve Pakistan Denetim Genel Müdürlüğü’ne katıldı. Routledge tarafından basılan *Glossary of Islamic Economics and Finance* (İslam İktisadı ve Finansı Sözlüğü) adlı eser de dâhil olmak üzere İslam iktisadının çeşitli veçhelerine dair 20 kitap, 55 araştırma makalesi ve yaklaşık 100 kitap incelemesi yayınladı. 2003’te B.M.’nin Uluslararası Gözetim Ofisi’ne katılıncaya değin Pakistan’ın Genel Denetim Yardımcılığı yaptı.

Sercan Karadoğın

Marmara Üniversitesi’nde İktisat (ingilizce) lisans eğitimini (2011), İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde yüksek lisansını tamamladı (2013). 2014 yılında başladığı Marmara Üniversitesi Ortadoğu Ekonomi Politikleri alanındaki doktora çalışmalarının yanında, araştırma görevlisi ve çeşitli STK’larda araştırmacı ve çevirmen olarak çalıştı. Hâlihazırda İslam iktisadı alanında faaliyet gösteren bir STK’da İslam iktisadı araştırmacısı olarak çalışmalarına devam etmektedir.

İçindekiler

Türkçe Baskı İçin Önsöz	XVII
Önsöz	XIX
Teşekkür	XXIII
Şekil ve Kutu Listesi	XXV
Kısaltmalar	XXVII
Giriş	1
Kısım I: İslam İktisadı	
1. İslam İktisadı: Mevcut Gelişme Düzeyi.....	9
2. İslam İktisadının 'Niçini'	29
3. İslam İktisadı Nedir?	43
4. İslam İktisadının Metodolojisi.....	55
5. İslamî Teolojiden İslam İktisadına	71
6. Ekonomi Biliminin Sınırlarını Genişletmek	83
7. İslamî Bir Ekonomik Sistem mi Yoksa Manevi Kapitalizm mi?	99
Kısım II: Ribâ Yasağı	
8. Faizin Kaldırılması: İlahi Yasaktan İnsan Yorumuna.....	119
9. İslam'ın Asli Kaynaklarında Ribâ Yasağı.....	127
10. Ribâ Teorisi: Geleneksel Yorum	137
11. Geleneksel Yorumun Değerlendirilmesi	141
12. Ribâya Dair Modernist Düşünce	167
13. Ribâ Yasağı: Devam Eden Tartışma.....	175
14. Ribânın Geleneksel Yorumundaki Çözülmemiş Konular.....	187
15. Müslümanlar Arasında Faiz Temelli Finans Uygulaması	205
16. Ribâ Yasağı: İlerleme Yolu	215
Kısım III: İslamî Bankacılık ve Finans	
17. İslamî Bankacılığın Teorik Temeli	233
18. Kâr-Zarar Ortaklığının Sorunları.....	259
19. İslamî Bankacılık ve Finans Pratiği	271
20. Hukuki Hilelerin Şekli (Hiyel).....	313
21. İslamî Sigorta (Tekâfül).....	369

Kısım IV: Günümüzde Zekât

22. Zekât Yasasının Çağdaş Uygulaması	383
Kavramlar Sözlüğü	415
Kaynakça	421
Dizin	445

Ayrıntılı İçindekiler

GİRİŞ

KISIM I: İSLAM İKTİSADI

1. İslam İktisadı: Mevcut Gelişme Düzeyi

İslam İktisadının Evrimi

İslam İktisadının Kazanımları

Genel Bir Değerlendirme

Uluslararası İslam İktisadı Konferansı

İslamî Finans Kurumları için Muhasebe ve Denetleme Kurumu

Üniversitelerde İslam İktisadının Öğretilmesi

İslam İktisadı Derslerindeki Okuma Materyali

Ders Kitabı Sorunsalı

Araştırma ve Eğitim Enstitüleri

İslam İktisadı ve Finansı Araştırmaları

Entelektüel Özgürlük

İslam İktisadının Okuyucu/Dinleyici Kitleleri

İslam İktisadından İslamî Finansa Geçiş

Sınırlı Odak Noktası

İslam İktisadı ve İnsanlığın Ekonomik Sorunları

İslam İktisadı ve Müslüman Ekonomileri

Bir Refah ve Sefalet Teorisi Eksikliği

Gelir ve Servet Dağılımı Teorisinin Olmaması

İslamî Ekonomik Kalkınma Teorisinin Olmaması

Makroekonomi Teorisinin Olmaması

Mikroekonomik Teorinin Olmaması

Müslümanların İktisadi Tarihleri Belgelenememiştir

İslam İktisadında Devletin Rolü

İslam İktisadı Nedir?

İslam İktisadının Ortak Dili

İslam İktisadındaki Çalışmaların Genel Değerlendirmesi

2. İslam İktisadının 'Niçini'

Konvansiyonel Ekonomi Biliminin İslamî Prensipler ile Uyumsuzluğu

Toplumsal Artılar ve Eksiler Sorunsalı

Ekonomik Modellere Etiğin Dâhil Edilmesinin Ötesinde

Bireysel Çıkar Sorunsalı

Konvansiyonel Ekonomi Bilimi ve Adaletsiz Bir Ekonomik Sistem

Kaynak Tahsisinde Ahlâki Filtre Sorunsalı

İslam İktisadının Çalışılması

Sonuç

3. İslam İktisadı Nedir?

İslam İktisadının Tanımı

İslam İktisadının Hedefleri

İslam İktisadının Kapsamı

Konvansiyonel Ekonomiyle İlişkisi

4. İslam İktisadının Metodolojisi

Metodoloji Konusundaki Kafa Karışıklığı

İlahi Olanla İnsani Olanın Karıştırılması

Analiz Araçları

Tümdengelim Karşı Tümevarımsal Akıl Yürütme

İslam İktisadının Varsayımları

Kaynakların Kıtlığı

Bireysel Çıkar veya İnsan Bencilliği

İslam İktisadının Kendine Özgü Bazı Varsayımları

İslam İktisadının Kaynakları

Kur'an ve Sünnet

Fıkıh

Hukuki İlkeler ve İslam İktisadı

Şeriat ve Maksatları

Şeriatın Tanımı

Şeriatın Maksatları

İslam İktisadı Metodolojisinde Çözümlememiş Konular

Son Tespitler

5. İslamî Teolojiden İslam İktisadına

Kur'an'ın Ekonomik İfadeleri

Kur'an İfadelerinden İslam İktisadını Geliştirme Metodolojisi

Kur'an Önerilen Metodolojiyi Desteklemektedir

Son Sözler

6. Ekonomi Biliminin Sınırlarını Genişletmek

Ekonomik Sorunlarla İlişkili Ahlâk Yasalarını Keşfetme Gerekliliği

Kur'an'ın Refah ve Sefalet Yasası

Tanrı'nın Görünmez Eli

Tanrı'nın Görünmez Eli: Metafiziksel Açıklama

Bereket Kavramı

Bereketin Ölçülmesi

Şükür

Tövbe

Allah Bilinci (Takva)

Başkaları için Harcamak (İnfak)

Adaletsizlik, Sömürü ve Haksızlık (Zulüm)

Yeryüzünde Fesat (Fesad fil Ard)

Yoksulları Mahrum Edecek Kasıtlı Fiiller

Allah'tan Bir Hatırlatma Olarak Mahrumiyet

Son Sözler

7. İslamî Bir Ekonomik Sistem mi Yoksa Manevi Kapitalizm mi?

İslamî Bir Ekonomik Sistemi Meşrulaştırma

İslamî Bir Ekonomik Sistemin Hedefleri

İslam'da Mülkiyet Hakları

Kaynakların İsrافی, Tahribatı, Yanlış ve Kötüye Kullanımı

Bireysel Çıkar, Ahlâk ve Devlet İdaresi

Adalet ve İhsan

Kurumsal Sosyal Sorumluluk

Makul ve Zararlı Spekülasyonun Veçheleri

Kapitalizme Müslüman Katkısı

İslam'ın Toplumsal Gündemi

Manevi Kapitalizmin Yapı Taşları

Manevi Kapitalizm İhtiyacı

Manevi Kapitalizm Nedir?

Manevi Kapitalizmin Aşamaları

*Manevi Temeller**Manevi Gelişim (Tezkiye)**Manevi Bilinç (Takva)**Denetim ve Gözetim**Felah*

Manevi Kapitalizme Doğru

KISIM II: RİBÂ YASAĞI**8. Faizin Kaldırılması: İlahi Yasaktan İnsan Yorumuna**

Derslerden Ders Çıkarmamak

Yahudilikte Faiz Yasağı

Faiz Konusunda Yahudi Düşüncesinin Evrimi

Hristiyanlıkta Faiz Yasağı

Faiz Konusunda Hristiyan Düşüncesinin Evrimi

Faiz Konusunda Müslüman Düşüncesinin Evrimi

9. İslam'ın Asli Kaynaklarında Ribâ Yasağı

Ribâ Üzerine Kur'an Ayetleri

Hukuki Olmayan Bir Konu Olarak Ribâ Yasağı

Hz. Peygamber'in Ribâ ile İlişkili Hadisleri

Eş Zamanlı Mübadele Koşulu

Misliye Kıymetî Malların Farkı

Özet

10. Ribâ Teorisi: Geleneksel Yorum**11. Geleneksel Yorumun Değerlendirilmesi**

Faiz Yasağının Gerekçesi

- Faiz Adaletsizliğe Yol Açır
- Sermayedar Bedavadan Yaşar
- Faiz Geliri Tembelliği Teşvik Eder ve Bir Asalaklar Sınıfı Yaradır
- Faiz, Fakirlerin Zenginler Tarafından Sömürülmesine Neden Olur
- Faiz Temelli Krediler Parayı Bir Meta Olarak Görmektedir
- Para Üretken Değildir; Onun Kullanımına Bir Fiyat Bıçmek Adil Değildir
- Getiri, Para Üretken Olduğu Zaman Meşrudur
- Borç Asla Büyümez

Faizin İşlevsiz Rolü

- Faiz ve İhtiyaçların Karşlanması
- Faiz Düşük Yatırıma ve Yüksek İşsizliğe Neden Olur
- Faiz Gelir ve Servet Dağılımını Tahrif Etmektedir
- Faiz Ekonomik İstikrarsızlığa Yol Açır
- Sıfır Faiz Oranı Bilmecesi: Japonya Örneği
- Ribâ-Temelli Finans ve Doğal Kaynakların Aşırı Kullanımı
- Faiz Temelli Finans ve Şeriatın Maksatları (Makâsîdüş-şeria)

Son Sözler

12. Ribâya Dair Modernist Düşünce

Mısırlı Âlimlerin Görüşleri

Bazı Asyalı Âlimlerin Görüşleri

Modernist Yaklaşımın Değerlendirilmesi

13. Ribâ Yasağı: Devam Eden Tartışma

Hint-Pakistan Alt Kıtasının Geleneksel Âlimleri

Zorunluluk İlkesinin Yardıma Çağırılması

Mahmoud El-Gamal'ın Ribâya Dair Görüşleri

Javed Ghamidi'nin Ribâya Dair Görüşleri

Ghamidi'nin Faiz Tanımı

Ghamidi: Faiz ve Kiralama Üzerine

Ghamidi: Ticari Bankacılığa Dair Önerdiği Reformlar

Imran Ahsan Nyazee'nin Ribâya Dair Görüşleri

Seyyid Tahir: İslamî Finans Sistemi Tasarısı

Son Sözler

14. Ribânın Geleneksel Yorumundaki Çözülmemiş Konular

Nakit ve Kredili Fiyatlar Arasındaki Farklılık

Alacakların İskontosu

Paranın Zaman Değeri

Erken Ödemede Borç İndirimi

Ödemelerin Yeniden Vadelendirilmesi

Kredilerin Endekslenmesi

Kredilerin Geri Ödenmesindeki Gecikmeler için Cezalar

Banka Teminat Ücretleri

Satın Alma veya Satma Taahhüdü

Finansal Kiralama İşlemlerinde Varlığın Kalıntı Değeri

Devren Kiralama Sorunu

Forward İşlemleri, Futures Sözleşmeler ve Opsiyon Ticareti

Döviz Mübadelesi

Son Sözler

15. Müslümanlar Arasında Faiz Temelli Finans Uygulaması

Geleneksel Ribâ Yorumundaki Mutabakat İddiası

Müslümanlar Arasında Ribâ Uygulaması

Tarihî Kanıtlar

Abbasi Döneminde Bankacılık

Türkiye'deki Para Vakıfları

Cihad İçin Faiz Temelli Finans

Müslümanların İslamî Finansa Tepkisi

İslam Kalkınma Bankası Tarafından İhtiyaç Fazlası Fonların Yatırımı

Son Sözler

16. Ribâ Yasağı: İlerleme Yolu

Kredi ve Yatırım Arasındaki Karmaşa

Kredi İşlemi Nedir?

Finansman İşlemi Nedir?

Kâr İçin Hak Sahipliğinin Temeli Nedir?

Borç Finansmanı Nedir?

Faiz Nedir?

Bütün Faiz Türleri Ribâ Değildir

Finansal İşlemlerde Yeni Usullerin Kabul Edilmesi

Ribâ Neden Yasaklanmıştır?

Son Sözler

KISIM III: İSLAMÎ BANKACILIK VE FİNANS

17. İslamî Bankacılığın Teorik Temeli

Faiz Yasağının Gerekçesi
 İslamî Bankacılık Modelleri
 İki Kademeli Mudârebe Modeli
 İki Pencere Modeli
 Üç Kademeli Model: Finansal Araçları Reel Sektör İşlerinden Uzak Tutmak
 İslamî Finans Biçimleri
 İslamî Bankaların Yükümlülükleri
 Geçici Hissedar Olarak Mevduat Sahipleri
 Kısa Süreli Mevduatlar
 İcâre Mevduatları
 Genel Tasarruf Mevduatı
 Sabit Gelir Akışı ile Yatırım Mevduatları
 Mudârebe Mevduatlarının Gruplandırılması
 Menkul Kıymetleştirme
 Konut Finansmanı
 İslamî Konut Finansmanının Maliyeti
 Kredi Kartları
 Devlet için Finansman
 Vadeli Ödeme Temelindeki Varlıkların Satın Alınması
 Üretim Malları için Sertifikalar (İstisna Sertifikaları)
 Peşin Alımlar için Varlıklar (Selem Sertifikaları)
 Mal Kiralama Sertifikaları (Mal-İcâre Sertifikaları)
 İslamî Merkez Bankası
 Faiz Oranının Yokluğunda Para Arzını Yönetmek
 İslamî Finanstaki Riskler
 Kredi Riski
 Kâr Yüzdesi Riski
 Fiyat Riski
 Kiralanan Varlığın Değeri
 Döviz Kuru Riski
 Teminat Bedeli Riski
 Özsermaye Yatırım Riski
 Getiri Oranı Riski
 Yer Değiştirmiş Ticari Risk
 Likidite Riski
 Riskten Korunma
 Güvenilirlik Riski
 Şeffaflık Riski
 Şeriat Riski

İtibar Riski
 İslamî Bankaların Maliyetleri
 İslamî Bankacılık Teorisindeki Konular
 İslamî Bankacılık ve Finansal Piyasaların İstikrarı
 Teminat Sorunu
 Mevduat Sigortası
 Değişken Getiri Oranına Karşı Riskten Korunma
 Çeşitlendirilmiş Vadeli Fiyat
 İslamî Sermaye Piyasaları
 LIBOR Tabanlı Getiri Oranının Kullanılması
 Kredili Menkul Kıymetler Alım Satımı
 İslamî Mikrofinans
 Meydan Okuma

18. Kâr-Zarar Ortaklığının Sorunları

Finansal Raporlamada Dürüstlük
 Hatalı Raporlama Riskini Asgariye İndirmek
 KZO Sisteminde Verimlilik
 Kâr veya Zarar Muhasebesi
 KZO Oranının Belirlenmesi
 Alacak ve Yükümlülük Miktarında Belirsizlik
 KZO Finansmanın Diğer Kısıtları
 Eğitim ve Sağlık Finansmanı
 Kısa Vadeli KZO Finansmanı
 Aşırı Likidite Sorunu
 Senetlerin İskontosu ve KZO
 Proje Değerlendirme ve KZO
 Garantili Sermayeye ve Düzenli Bir Gelir Akışıyla Yatırım
 Bankaların Şarta Bağlı Yükümlülükleri
 Kâr-Zarar Ortaklığında Çözüme Kavuşturulmamış Fıkhi Meseleler
 Anonim Şirketin Sınırlı Yükümlülüğü
 Alternatif Olarak Hasılat Paylaşımı
 Son Sözler

19. İslamî Bankacılık ve Finans Pratiği

İslamî Finans Sektörünün Büyüklüğü
 İslamî Öz Sermaye Fonları
 Seçilen Ülkelerde İslamî Bankacılık
 Bahreyn'de İslamî Bankacılık
 Bangladeş'te İslamî Bankacılık

Mısır'da İslamî Bankacılık
 Endonezya'da İslamî Bankacılık
 İran'da İslamî Bankacılık
 Malezya'da İslamî Bankacılık
 Pakistan'da İslamî Bankacılık
 Suudi Arabistan'da İslamî Bankacılık
 Sudan'da İslamî Bankacılık
 Türkiye'de İslamî Bankacılık
 Birleşik Krallık'ta İslamî Bankacılık
 Seçilen Ülkelerde İslamî Mikrofinans
 Bangladeş'te İslamî Mikrofinans
 Endonezya'da İslamî Mikrofinans
 İran'da İslamî Mikrofinans
 Malezya'da İslamî Mikrofinans
 Pakistan'da İslamî Mikrofinans
 Suriye'de İslamî Mikrofinans
 Sudan'da İslamî Mikrofinans
 Afganistan'da İslamî Mikrofinans
 Sukuk Piyasası
 Müşâreke Sukuk
 Karma Sukuk
 Sudan Devlet Yatırım Sertifikaları
 Sukuk: Gecikmeler ve Zorluklar
 Destekleyen Kuruluşlar ve Altyapı
 Uluslararası İslamî Finans Piyasası
 Bankalarası İslamî Para Piyasası (Malezya)
 Likidite Yönetimi Merkezi
 İslamî Finansal Hizmetler Kurulu
 Uluslararası İslamî Likidite Yönetim Şirketi
 Uluslararası İslamî Derecelendirme Kuruluşu
 İslamî İndeksler
 Bankalararası İslamî Değerlendirme Ölçütü
 Şeriat Denetim Kurulunun Rolü
 Şeriat Denetim Kurullarının Performansları
 İslamî Bankacılık ve Finans Uygulamasındaki Konular
 Yönetişim Konuları
 Pratiğin Teoriden Farklılaşması
 Finansal Teminat Arayan İslamî Bankalar
 Şeriatın Arbitraji: İslamî Finansın Kaybı
 Likidite Yönetimi
 İçsel Denetimler: İslamî Finans Kurumlarında Dolandırıcılık
 İslamî Bankaların Verimliliği
 İslamî Finans Kurumlarının İstikrarı

İslamî Finans Kurumları ve Şeriat'ın Maksatları
 İslamî Bankacılık ve Finansman Pratiğine Dair Özet

20. Hukuki Hilelerin Şekli (Hiyel)

Murâbaha ve Varyasyonları
 Geri Satın Alma Anlaşmaları
 Bey' bi's-semeni'l-acil (Vadeli Ödemeyle Satış)
 Esnek Kur Finansmanı
 Atanmamış Temsilci Tekniğinin Uygulanması (Fuzuli)
 Murâbahada İslamî Değişken Faizli Bono (IDFB)
 Selem ve Varyasyonları
 Değer Bazlı Selem
 Paralel Selem
 Kiralama Finansmanı (İcâre) ve Varyasyonları
 Finansal Kiralama
 Kira Alımı (İcâre ve'l-iktina)
 Forward İcâre
 Değişken Kiralama
 Devren Kiralama
 Müşâreke ve Varyasyonları
 Sabit Getiri Sözleşmesi Olarak Müşâreke
 'Müşâreke-yi Mütenâkısâ'nın (Azalan Ortaklık) Hisselere Dönüştürülmesi
 Üçüncü Taraf Riskinden Korunma
 Hisse Senedi Yatırımı
 İslamî Tefecilik
 Açık Kredi ve Varyasyonları
 Vadesiz Mevduatlarda Açık Kredi
 Sukuk ve Varyasyonları
 Asli Varlığın İkame Edilmesi
 LIBOR ile Bağlantılı İcâre Sukuk Üzerindeki Getiri
 İcâre Sukuku İçin İkincil Piyasa
 Müşâreke Sukuk
 Mudârebe ve Müşâreke Sukuktaki Hileler
 Bey' bi's-semeni'l-acil (BBA) veya Murâbaha Sukuk
 Vadeli Finansman Sertifikaları
 Katılım Belgeleri
 Sukuk Üzerine Genel Değerlendirme
 Teverruk ve Varyasyonları
 Vadeli Mevduat Vekili Olarak Teverruk
 Döviz Takas Aracı Olarak Teverruk
 Kur Riskine Karşı Korunma
 Şeriat Dönüşüm Teknolojisi
 Konut Finansmanı ve Varyasyonları

Murâbaha Temelinde Konut Finansmanı
 İcâre Temelinde Konut Finansmanı
 Kira Alım Sözleşmelerine Uyarlanmış Bey' Bi'l-Vefâ
 Paralel İstisna
 Tüketici Kredisi: İşletme ve Bireylerin Nakit İhtiyaçları
 Dayanıklı Tüketim Mallarının Finansmanı
 Karz-ı Hasen (Faizsiz Krediler)
 İslami Kredi Kartları
 Borç Teminatları
 Devlet Finansmanı
 Devlet Tahvillerine Şeriat Alternatifleri
 Devlet Yatırım Senetleri (DYS)
 Fazlalık Fonlarının Yatırılması
 İslami Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı (İ-GYO)
 Gayrimenkul Yatırımı: Yenilikçi Uygulamalar
 Mudârebe Yatırımında Koşullu Getiri Oranı
 Devredilebilir İslami Mevduat Sertifikaları
 Vadesiz Mevduatlardaki ve KZO Mevduatlarındaki Faiz
 Aktif Olarak Para Kazanamayanlar için Sabit Gelir Yatırımı
 Getirinin Korunduğu Vakıf Fonu
 Para Piyasası
 Finansal Araçlar İçin İkincil Piyasaların Oluşturulması
 Mudârebe ve Diğer Sukuk Türleri için İkincil Piyasa
 İslami Interbank Pazarı Malezya
 Bankalararası Mudârebe Sertifikaları
 Ticari Senetlerin İskontosu
 Borç Satışı
 Borç Satışı (Bey' bi'd-deyn)
 Erken Geri Ödeme İndirimi
 Uzun Vadeli Borçların Kısa Vadeli Borçlara Dönüştürülmesi
 Uluslararası İşlemler
 Döviz Alışverişi

İthalat için Akreditifler
 Ertelenmiş Bir Ödeme Temelinde İthalatın Finanse Edilmesi (Bey'u'l-Müeccel)
 Peşin Ödeme Temelinde İhracat Finansmanı (Bey'i Selem)
 Murâbaha Temelinde Sevkiyat Öncesi Finansman
 Müşâreke Temelinde Sevkiyat Öncesi Finansman
 Sevkiyat Sonrası İhracat Finansmanı
 Borsa İşlemleri
 Opsiyon Ticareti
 Açığa Satış
 Forward Ticareti
 Futures Ticareti
 Merkez Bankası İşlemleri
 Likidite Yönetimi için Murâbaha
 Bir Para Politikası Aracı Olarak Teverruk
 Merkez Bankası Katılım Belgeleri
 Merkez Bankası Vasilik Sertifikaları
 Genel Değerlendirme

21. İslami Sigorta (Tekâfül)

Konvansiyonel Sigorta Konusunda Geleneksel Pozisyon
 Sigorta Konusunda Modernist Görüş
 Tekâfülün Modelleri
 Mudârebe Temelli
 Teberru Bazlı
 Vakıf Bazlı
 Teberru ve Mudârebe Karışımı
 Ticari Sigorta ve Tekâfül Arasındaki Fark
 Mükerrer Sigorta ve Mükerrer Tekâfül
 Tekâfüldeki Çözülmemiş Meseleler
 Tekâfül Garar'dan Azade Midir?
 Uygulamada Tekâfül
 Tekâfül Uygulamasının Değerlendirilmesi

KISIM IV: GÜNÜMÜZDE ZEKÂT

22. Zekât Yasasının Çağdaş Uygulaması

Zekât Yasasının Geleneksel Yorumu
 Bir İbadet Biçimi Olarak Zekât
 Gelir Üzerindeki Zekât
 Nisab Miktarı ve Servetin Dağılımı
 Zekât Oranları

Sabit Varlıklarda Zekât
 Mal Stokundaki Zekât
 Zekât Uygulamasındaki Meseleler
 Zekâtın Nisab Miktarı
 Bir Yıllık Dönem
 Zekât Oranları

Büyüme Koşulu
Zekât ve Gelir Vergisi
Tarımsal Üretimde Zekât
Zekât Ödemeleri
Zekâtın Yansıması: Artan Oranlı veya Değil?

Zekât ve Fakirlik

Yoksulluğun Azaltılması İçin Önerilen Model

Günümüz İçin Rasyonelleştirilmiş Zekât Sistemi

Nakit ve Nakde Eş Değer Varlıklar Üzerindeki Zekât

Diğer Varlıklardaki Zekât

Kredi ve Avanslar

Tüketim Kredileri

Net Getiri veya Net Gelir Kavramı

Sermaye Kazançları

İhtiyatlar ve Rezervler

Araştırma ve Geliştirme Maliyetleri

Maddi Olmayan Varlıklar

Döviz Bilançoları

Yurt Dışı İştiraklerin Varlıkları

Hisse ve Tahviller

Kazanılmış Gelirdeki Zekât

Hesaplarda Zekâtın Ele Alınması

Bir Bireyin Zekât Yükümlülüğünün Hesaplanması

Ticari Bir Firmanın Zekât Yükümlülüğünün Hesaplanması

Özetle

Kavramlar Sözlüğü

Kaynakça

Dizin